

kolostor elhelyezkedését: feltártuk a keleti és nyugati kerengők egy-egy párhuzamosan futó falszakaszait, a barokk kápolna mellett padlóburkoló téglával borított helyiséget tártunk fel és két építési periódust mutató falszakaszokat különböztettünk meg. A kerengők által közrezárt szakaszban öt, szabályos rendbe temetett sírt találtunk, és későbbi korszakból származó további négy sírt tártunk fel a kolostor más-más helyiségeiben. Az ásatás során a barokk magtárban is kutatóárkokat nyitottunk: a káptalantermet sikerült lokalizálni.

Az ásatás leletanyaga többségében késő középkori kerámia- és kályhacsempe-töredék, kis számú fém- és üveglelettel. A további kutatásoknak kell tisztázni a kolostor északi és nyugati részének alaprajzát.

VÁNDOR LÁSZLÓ

181. Vác, Piac utca (MRT 9. k. 31/3q lh.)

(Pest megye) *Kk; Kú*

A régészeti kutatás helyszíne a 3210/4 hrsz. telek volt, a Lyra Könyvesház építése számára kijelölve. A középkori német városnak a városfalhoz közeli területe ez. Az építkezést megelőző leletmentés során feltártunk 11 közép-, illetve török kori, két újkori gödröt, dokumentáltunk egy középkori falszakaszt. A legjelentősebb objektum egy nagyméretű, nagy mélységű török kori hulladékgödör, rengeteg kerámia töredéssel, közöttük egy szép török mázas, karcolt mintájú tál, egy füles mázas fazék. A sajátosan váci, fabéléses gödör anyagában volt még sok állatcsont, gyümölcs (szőlő) magvak, tojáshéj. 9 gödör egy sajátos rendszert képezett: két sorban helyezkedtek el, tulajdonképpen kerítés(?) cölöpöknek ásott gödrök lehettek. Természetesen a rendszert, a rendeltetést a feltárható terület korlátozott volta miatt véglegesen tisztázni nem lehetett. Az említett középkori fal a telken lévő újkori pince szétbontásakor tűnt elő: kiderült, hogy a szomszédos ház (Káptalan u. 8.) fala középkori falra épült rá. A középkori város topográfiájának megrajzolásához újabb adatok születtek. A Káptalan utcában (párhuzamos az egykori és mai főutcával) még kőház(ak) állottak, innen kelet, a városfal felé már inkább e házak kertjei húzódtak.

Az ásatás költségeit a Művelődési Minisztérium támogatásából fedezték.

TETTAMANTI SAROLTA

182. Vác, Szék-hegy (MRT 9. k., 31/42. lh.)

(Pest megye) *R*

1998. szeptember–októberében tanyagazdaság építését megelőző leletmentés során mintegy 180 m² nagyságú területet vizsgáltunk át. A telek a 31/42. sz. lelőhely DNy-i szélén helyezkedik el. Egyetlen hulladékgödör

került elő, a gödörben a bolerázi csoport cserepei, orsógombok, állatcsontok voltak.

KŐVÁRI KLÁRA

183. Vác, Vár (MRT 9. k. 31/1. lh.)

(Pest megye) *Á; Kk; Kú*

1998-ban a Polgármesteri Hivatal megbízásából és pénzügyi fedezetével helyreállítást, és falkonzerválást megelőző kutatást, illetve a helyreállítást kísérő régészeti művezetést végeztünk a Vár területén. A dunai oldalon a korábbi években feltárt és helyreállított ágyúterasz déli fala mellett előkerült egy nyugat felé húzódó falcsonk. Ugyanekkor a mostani kutatások során vált az is világossá, hogy a várfal déli szakasza és az ágyúterasz nyugat felé tartó fala nem egyszerre épült meg. A falcsonk előkerülése és e tény kapcsán az a feltevezésünk, hogy itt egy korábbi bejárattal és annak védműveivel kell számolnunk. Ennek felderítésére most nem nyílt lehetőség.

Megvizsgáltuk azonban a déli várfalszakasz előtti dombblejtőt. Kiderült, hogy az 1680. évi hadmérnöki felmérés e ponton a valóságot tükrözi. Az északi oldalal ellentétben itt a dombblejtőt csak egy cölöpsorral megtámasztott „sánccá” alakították át a török korban. A cölöpsor egy szakaszon kettős volt. Érdekesség egy kőlépcső előkerülése, a lépcső a cölöpsor előtti lejtőn vezet fölfelé. A lépcsőt kísérő leletek nem zárják ki, hogy egykorú a cölöpös rendszerrel.

Két további helyszínen folyt a kutatás.

A ferences kolostor déli sarka táján egy 1998-ban feltárt, kelet felé húzódó falat követtünk tovább, s itt egy, valószínűleg szintén török kori védmű kapuját találtuk meg. Ebben a térségben feltártunk 11 késő középkori, melléklet nélküli, koporsós temetkezést, amelyek a székesegyház körüli temető részei lehettek. Itt a legjelentősebb egy kora Árpád-kori gödör a betöltése miatt: 12. századi szalagfonatos faragású és feliratos keresztelőmedence(?) töredékek, oszlopfő-, homokkő- és vörös mészkő oszlopdarabok, láda-, ajtó-, bútor- és szekérvasalások, bronz körmeneti kereszt darabjai, egyéb Árpád-kori leletek, pl.: sarkantyú, mint összehordott „szemét” került itt elő.

Megvizsgáltuk az 1979–1980-ban és 1985-ben előkerült falmaradványok tájékát is. Az volt a feladat, hogy megállapítsuk, a püspöki templom, vagy kápolnáinak részei-e ezek. Az 1985-ben feltárt falrészletről, amelybe festett, gótikus bordatöredékek voltak beépítve, kiderült, hogy egy – nem túl szépen megmunkált – kváderekkel burkolt, több mint 3 m vastag, délkelet felé tartó fal. Az 1979-ben feltárt, keleti irányban húzódó falban – Kozák Károly és Kárpáti János munkája – annak idején a püspöki székesegyház maradványát sejtették az ásatók. Ezt a falat most sokkal részleteseb-